

Пољопривредни факултет Универзитета у Новом Саду

Департаман за пољопривредну технику

Национално научно друштво за пољопривредну технику

ЈВП Воде Војводине

Задружни савез Војводине

Семенарска асоцијација Србије

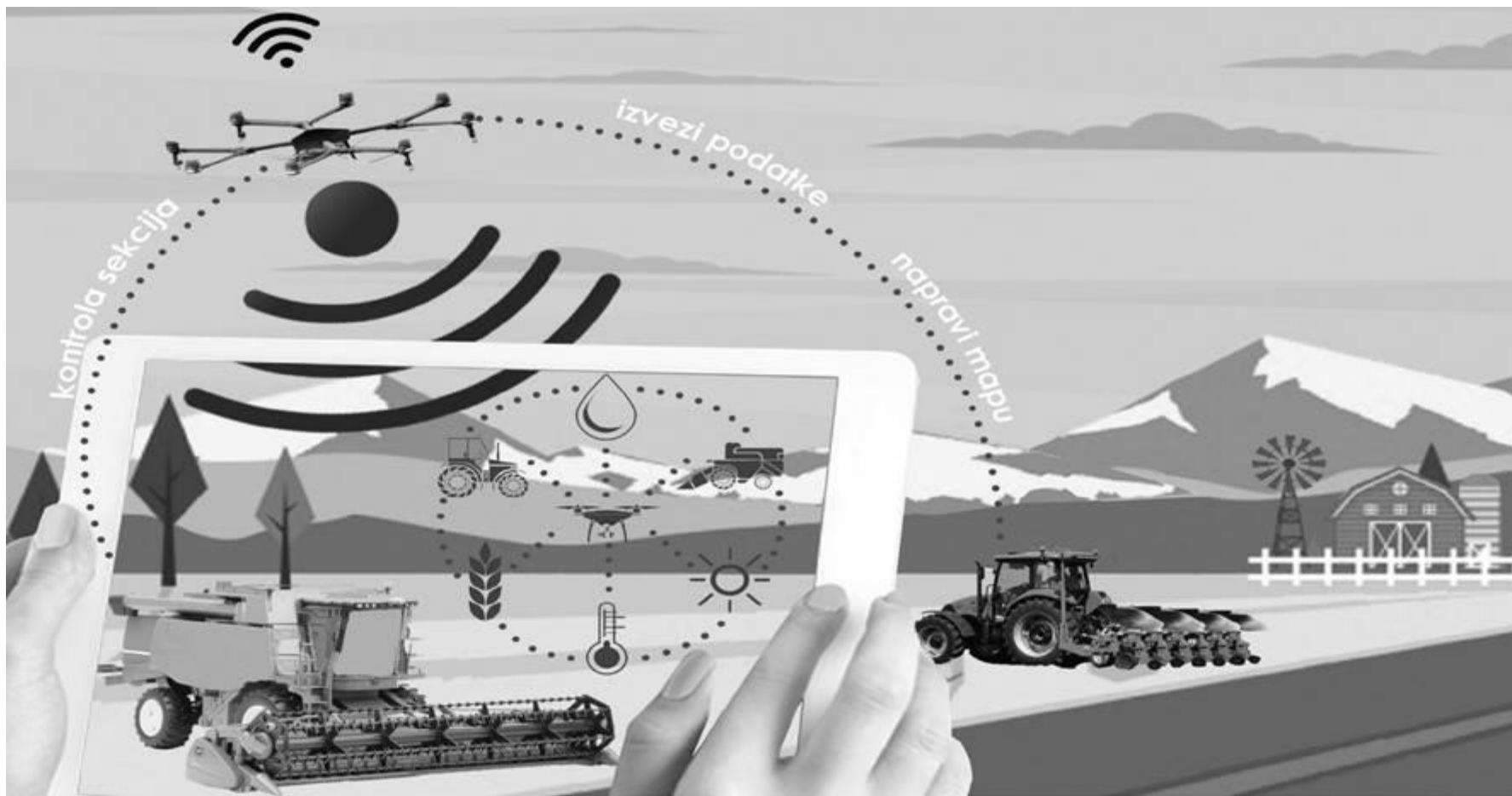
46. Симпозијум ПОЉОПРИВРЕДНА ТЕХНИКА

Стање и трендови у пољопривредној техници

Златибор, 26.01.2020.

**ПОСЛОВНО УДРУЖЕЊЕ УВОЗНИКА И ИЗВОЗНИКА ПОЉОПРИВРЕДНЕ
МЕХАНИЗАЦИЈЕ**

Марко Стојановић, генерални секретар

Poslovno udruženje uvoznika i izvoznika poljoprivredne mehanizacije
Business Association of Agricultural Machinery Importers and Exporters

Чињенице

(РЗС – Попис 2017/18)

- Располажемо са 5.178.692 ха земљишта од чега је 67,1 % (3,47 мил. ха) коришћено пољопривредно земљиште – 84% од те површине користе породична газдинства, просечна површина по газдинству је 12,71 ха;
- У Србији има 564.541 газдинстава од којих су 562.896 породична газдинства а 1.645 су газдинства правних лица и предузетника;
- Од 2012., број пољопривредних газдинстава пао за 9,9 % док је пољопривредна површина повећана за 1,1 %;
- Просечни носилац газдинства старији је за две године – има 61 годину;
- 15,6% управника имања су жене;
- Укупно на газдинствима Србије ради 1.336.940 људи, што је за 7,3 % мање него 2012.;

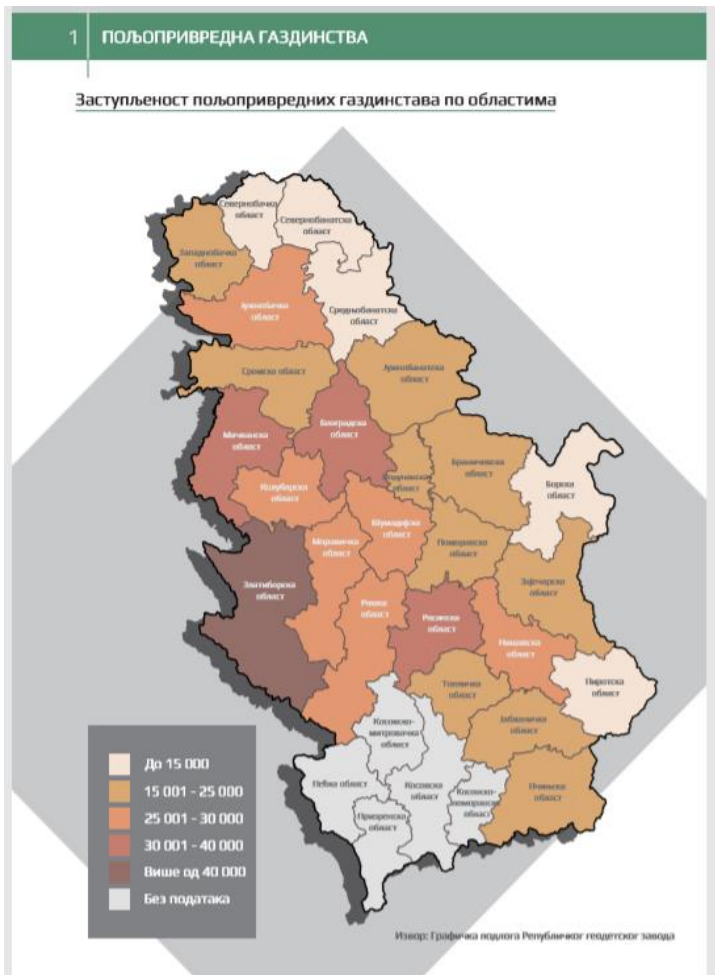
Чињенице

(РЗС – Попис 2017/18)

- Образовни профил - доминирају категорије „искуство стечено праксом“ (49%) и „средње школе“ (45%);
- Само 2% газдинстава користи рачунар за вођење газдинства; 2,5 пута више газдинстава води рачуноводствену евиденцију о пословању на рачунару;
- Наводњава се свега 4,6 %, од могућих 12,6 % обрадивог земљишта од чега су 69,5 % оранице и баште, 20 % воћњаци, 10,1 % остало и 0,4 % виногради;
- Пописано је 451.983 ком. двоосовинских трактора што је за 10 % више у односу на попис 2012.; 80 % пољопривредних газдинстава користи сопствени трактор али је 86 % трактора старије од 20 година; само 5,3% је старости до 10 година; један трактор просечно обрађује 7,7 ха;
- Комбајна има 62.925 ком. од којих је 82,2% старије од 20 година; само 6,4% је старости до 10 година;

Пољопривредна газдинства

(РЗС – Попис 2017/18)

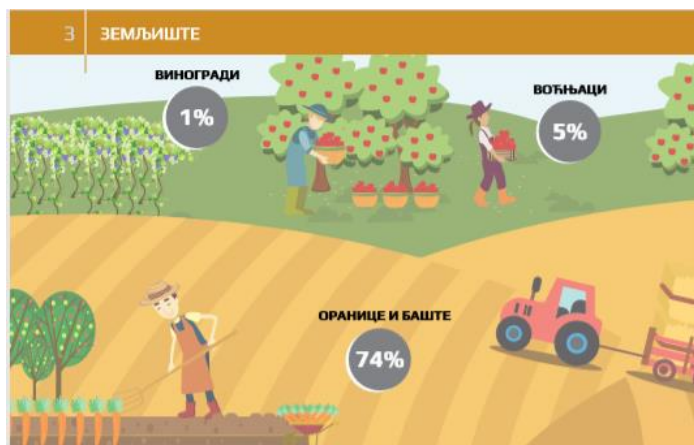
Табела 1.2.2. Број газдинстава према интервалима расположивог земљишта, по регионима – оцењени подаци

	Број газдинстава				
	укупно	0–10 ha	10,01–30 ha	30,01–100 ha	преко 100 ha
Република Србија	564540	466184	84816	12011	1529
СРБИЈА – СЕВЕР	157102	121373	26740	7774	1214
Београдски регион	30033	26974	2711	295	52
Регион Војводине	127069	94399	24029	7479	1162
СРБИЈА – ЈУГ	407438	344811	58075	4236	315
Регион Шумадије и Западне Србије	242636	205128	35345	2028	135
Регион Јужне и Источне Србије	164802	139684	22730	2208	181
Регион Косово и Метохија	...	...	...	...	...

Пољопривредна газдинства

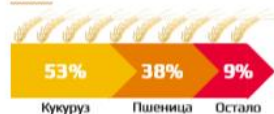
(РЗС – Попис 2017/18)

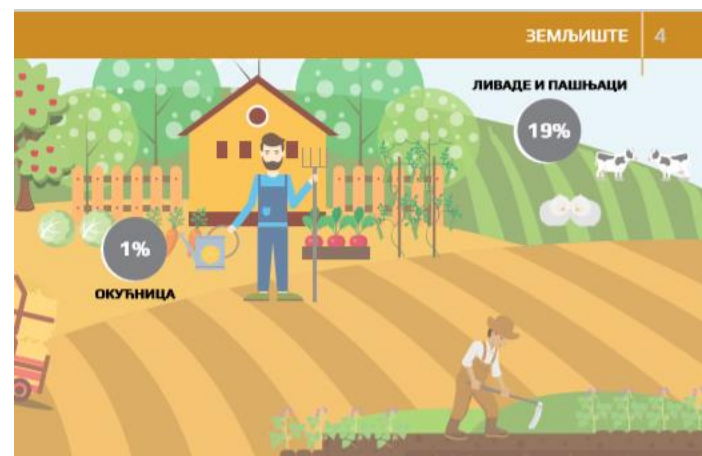
Оранице и баште

Жита

Поврће

Воћњаци - структура површина под воћним врстама

5 највећих произвођача малина

(по општинама, површина у ha)

Иваница	2 312
Ариље	1 874
Бајина Башта	1 437
Брус	1 405
Крупаљ	1 390

Виногради

- Сорте грожда за вина са географским пореклом
- Сорте грожда за бела вина
- Стоне сорте грожда
- Сорте грожда за црвена/розе вина

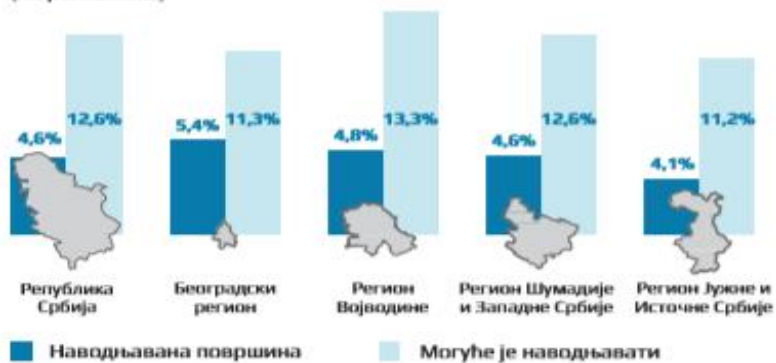
НАВОДЊАВАЊЕ

(РЗС – Попис 2017/18)

Структура наводњаваних површина по категоријама земљишта

Учешће наводњаване и могуће наводњаване површине у КПЗ (по регионима)

Начини наводњавања

Главни извори воде за наводњавање

- Подземне воде на газдинству
- Површинске воде ван газдинства
- Површинске воде на газдинству
- Вода из водовода
- Остали извори

У садашњим климатским условима - сушни периоди и високе температуре, препознато је као потреба; Наводњава се свега 4,6 %, од могућих 12,6 %, обрадивог земљишта од чега:

- 69 % оранице и баште
- 20 % воћњаци
- 10,1 % остало
- 0,4 % виногради

КПЗ – коришћено пољопривредно земљиште

8 од 10 газдинстава користи сопствени трактор

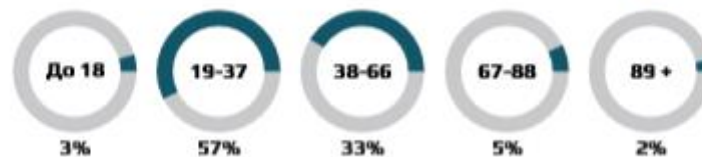
Трактори и комбајни према старости

Дистрибуција трактора по регионима

Структура двоосовинских трактора према снази kW

- У Србији је 451.983 двоосовинских трактора што је за 10 % више у односу на пописано 2012. год.;
- 80 % пољопривредних газдинстава користи сопствени трактор али је 86 % трактора старије од 20 година;
- један трактор просечно обрађује 7,7 ха
- Комбајна има 62.925 од којих је 82,2% старије од 20 година

Потенцијалне потребе за тракторима

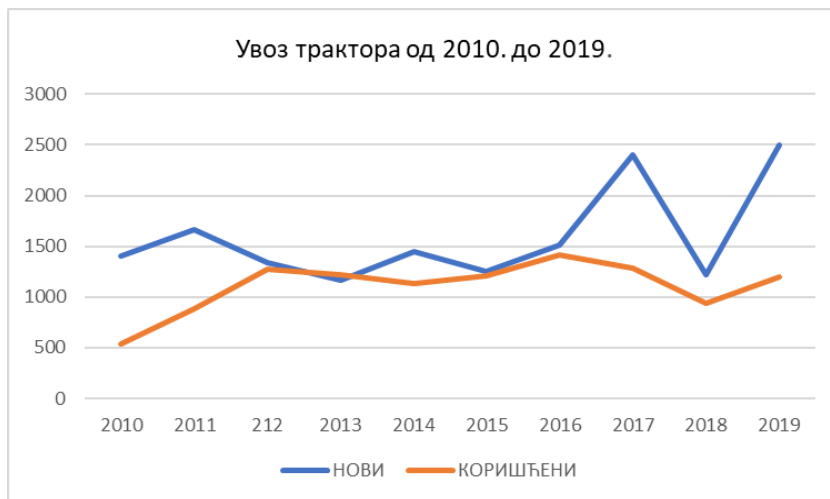
<u>Власништво</u>	<u>Површина коришћеног земљишта (ха)</u>	<u>Број трактора (ком.)</u>	<u>Период за замену (год.)</u>	<u>Број трактора (ком.)</u>
Породична	20,01 - 50,00	26.120	24	1088,3
пољопривредна	50,01 - 100,00	9.855	24	411,9
газдинства	> 100,00	4.062	24	169,2
Укупно				1.669,4
Правна лица и предузетници		6.006	20	300,3
Укупно				1.969,7
Породична	10,01 – 20,00	47.251	30	1.575,0
пољопривредна				
газдинства				
Укупно				3.544,7

- За сваку категорију трактора постоји препоручено годишње коришћење, рационална експлоатација
- Са порастом категорије расте број часова између генералних поправки
- Према неким прорачунима период замене за лаке тракторе је 20, за средње 14 и за тешке тракторе 12 година
- У просеку се на породичним газдинствима користе лаки, а код правних лица и предузетника средњи трактори са просечним годишњим коришћењем од 421 односно 701 моточасова
- На основу прорачуна се добија да је период замене код породичних газдинстава 24 а код правних лица и предузетника 20 година

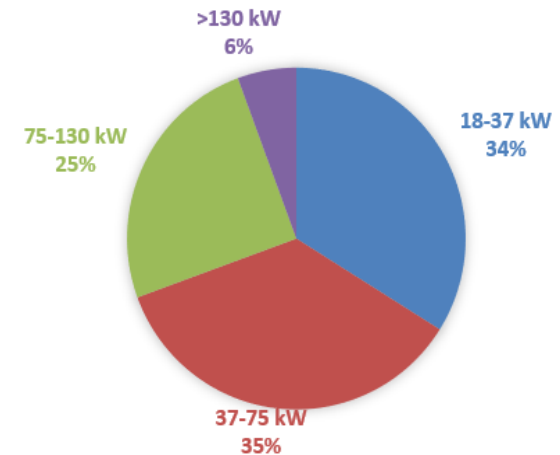
УВОЗ НОВИХ И КОРИШЋЕНИХ ТРАКТОРА У ПЕРИОДУ 2010.-2019.

(У КОМАДИМА)

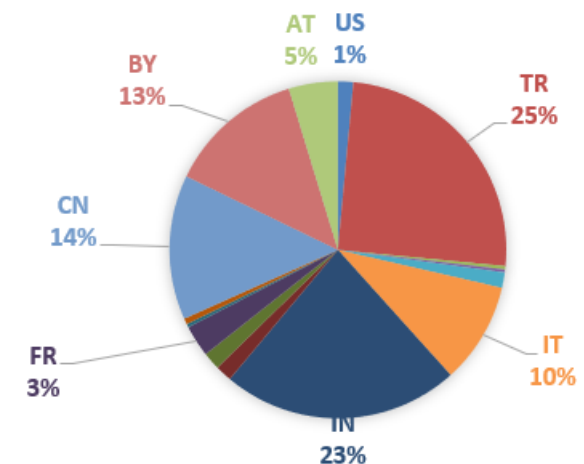
ТРАКТОРИ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
НОВИ	1409	1664	1334	1163	1450	1254	1513	2402	1219	2502
КОРИШЋЕНИ	538	888	1274	1215	1131	1208	1412	1290	939	1199

Удео трактора по снази

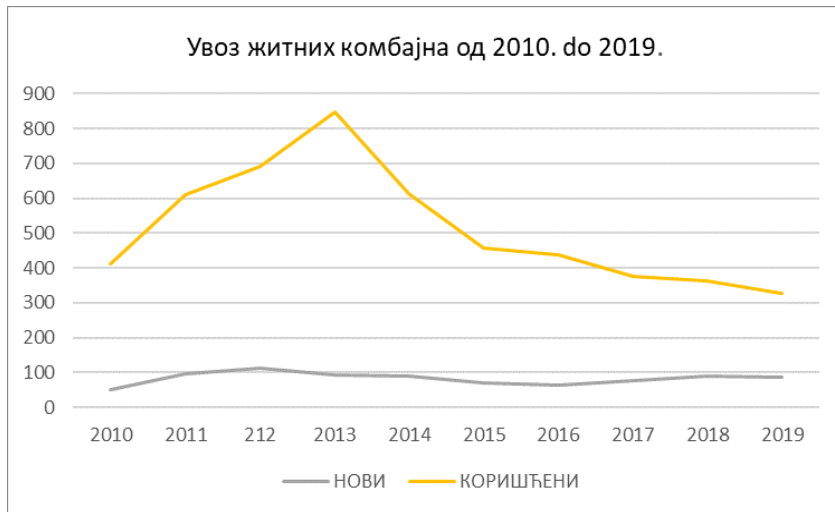
Земља порекла

УВОЗ НОВИХ И КОРИШЋЕНИХ КОМБАЈНА И ТЕЛЕСКОПСКИХ МАНИПУЛАТОРА 2010. – 2019. (у коадима)

КОМБАЈНИ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
НОВИ	50	96	112	92	90	70	63	76	88	86
КОРИШЋЕНИ	413	611	692	847	612	456	438	377	364	327

ТЕЛЕХЕНДЛЕРИ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
НОВИ	31	44	41	18	45	55	47	55	82	74
КОРИШЋЕНИ	23	40	62	66	54	59	75	87	45	129

ПРЕГЛЕД УВОЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ МАШИНА 01.01. - 30.12.2019.

Увоз пољопривредних машина у периоду од 01.01.2019. до 31.12.2019.	НОВО		УПОТРЕБЉАВАНО		УКУПНО	
	ком.	вредност у EUR	ком.	вредност у EUR	ком.	вредност у EUR
Уређаји за наводњавање-нови	122	1.748.828,16			122	1.748.828,16
Прскалице за пољопривреду или хортикултуру-остале, тракторске	426	3.157.892,19	587	1.241.384,71	1.013	4.399.276,90
Виљушкари, остале ауокаре са уређајима за дизање или манипулацију	74	4.217.749,13	129	2.288.887,68	203	6.506.636,81
Плугови	516	5.003.915,22	2.803	540.255,79	3.319	5.544.171
Тањираче	165,00	1.784.739,81	223,00	409.907,43	388,00	2.194.647,24
Аератори и култиватори фрезе	96	1.326.256,35	1.167	621.045,86	1.263	1.947.302,21
Дрљаче	42	426.093,57	78	85.557,88	120	511.651,45
Ротокултиватори	191	412.022,48	985	26.656,60	1.176	438.679,08
Машине за непосредно сејање, сађење и пресађивање, без орања	53	662.209,44	30	41.881,88	83	704.091,32
Машине за сејање са централним управљањем размака сејања	497	5.721.093,59	179	1.023.241,22	676	6.744.334,81
Дистрибутери ђубрива-расипачи	431	1.145.760,43	1.525	863.484,27	1.956	2.009.244,70
Травокосачице са седиштем, самоходне	43	125.247,27	525	823.764,28	568	949.012,00
Остале косачице	2.342	1.145.760,43	585	1.034.883,71	2.927,00	2.180.644,14
Пресе за балирање сламе и моталице	117	2.515.496,45	581	1.024.997,44	698	3.540.493,89
Комбајни за убирање пољопривредних производа, остали	86	12.031.410,37	327	3.605.223,71	413	15.636.634,08
Комбајни за кромпир	32	151.125,30	8	96.126,55	40	247.251,85
Комбајни за репу	0	0,00	6	415.795,43	6	415.795,43
Комбајни за силажу, самоходни	2	520.775,64	58,00	211.658,67	60	732.434,31
Трактори једноосовински	80	54.477,06	12	9.101,70	92	63.578,76
Трактори точкаши не преко 18 kW - нови	8	60.352,78			8	60.352,78
Трактори точкаши од 18 kW до 37 kW - остали- нови	384	3.531.908,61			384	3.531.908,61
Трактори точкаши од 18 kW до 37 kW - остали-употребљавани			128	130.555,75	128	130.555,75
Трактори точкаши од 37 kW до 75 kW - нови	885	16.738.584,54			885	16.738.584,54
Трактори точкаши од 37 kW до 75 kW - употребљавани			663	1.700.988,77	663	1.700.988,77
Трактори точкаши од 75 kW до 130 kW - нови	623	26.977.870,96			623	26.977.870,96
Трактори точкаши од 75 kW до 130 kW - употребљавани			336	2.732.840,80	336	2.732.840,80
Трактори точкаши преко 130 kW - нови	140	14.604.329,02			140	14.604.329,02
Трактори точкаши преко 130 kW - употребљавани			60	2.184.815,91	60	2.184.815,91
Трактори точкаши за индустријску монтажу	462	3.619.454,60			462	3.619.454,60
Приколице самоистоварне или самоистоварне полуприколице за пооп.	1.153	11.232.929,19	424	2.252.264,83	1577	13.485.194,02
Приколице-цистерне или полуприколице-цистерне	71	1.847.465,09	78	1.130.635,14	149	2.978.100,23
УКУПНО	9.041	120.763.747,68	11497	24.495.956,01	20.538	145.259.704,14

Трендови

- Друштвени, политички и климатски притисци глобално утичу на локалну пољопривредну производњу. Пољопривредници су под притиском да произведу квалитетну храну, намењену домаћем и светском тржишту, по што нижим ценама уз бригу о заштити животне средине и добробити животиња;
- Четврта индустријска револуција даје свој допринос у решавању изазова као што су климатске промене, значајног смањења природних ресурса и растуће светске популације која тражи храну;
- Тренд дигитализације је присутан и у сектору пољопривреде са циљем повећања продуктивности, ефикасности, профитабилности а смањења радног оптерећења руковоца;
- Компјутери, камере, сенсори – омогућују флексибилна технолошка решења која резултирају ефикаснијим и сигурнијим радом машина;
- Комуникација човек – машина постаје једноставнија а све неопходне информације су човеку доступне у реалном времену с обзиром на повезаност свих система подршке;
- Различите машине се повезују ISOBUS технологијом;

Трендови

- Телеметријска решења добијају све већи значај поготово када су у питању дијагностика и сервисирање пољопривредних машина;
- Критеријуми за очувањем животне средине и природних ресурса у ЕУ су све строжији - контрола емисије издувних гасова (од 2020. и тракторски мотори снаге преко 56 kw морају задовољити стандард „Stage V“); незаобилазни DOC, DPF, SCR системи за третирање издувних гасова;
- Алтернативни извори енергије - развијени су мотори који за погонско гориво користе био дизел, метан или хидроген. Свакако је будућност у е-гориву заснованом на регенеративној електричној енергији (зелена или чиста енергија), без емисије CO₂;
- Заживео је концепт електричних (за мање захтевне снаге) и хибридних погона где комбинацијом класичног мотора са унутрашњим сагоревањем и електричног погона добијамо озбиљне перформансе и за теже услове рада;

Трендови

- Све је више модела трактора који могу да раде аутономно, а у којима руковалац само прати и контролише рад;
- JD је први произвео трактор који има eAutoPower - бестепени електро-механички сплит мењач. Уместо хидрауличне јединице сада имамо два електромотора - осим за погон производе и 100 kW снаге за прикључне машине;
- За бољу тракцију и мање сабијање земљиште велики трактори се све више нуде са гусеничним погоном;
- Ергономске кабине су тако опремљене да руковалац путем интерфејса једноставно и брзо има преглед свих функција машине укључујући и дијагностику (поглед од 360°); Команде су углавном сведене на Joystick;
- Код комбајна је уочљива све већа понуда хедера са траком (нарочито у жетви репице); Усавршава се и процес извршаја, континуалног протока масе, смањења губитака од хедера до сечке, смањења лома зрна и сламе;

Трендови

- Технологија обраде земљишта се суочава са значајним изазовима када је у питању ратарство са циљем спречавања пропадања земљишта, губитка хумуса, болести и штеточина, да се очува влага тла, побољша доступност храњивих материја и поједностави оперативност путем дигитално-електронских уређаја;
- Када је у питању заштита биља, комбинују се методе механичког сузбијања корова и технологије прскања са циљем да се примени онолико средства колико је биљци потребно, што је могуће тачније, са трендом пада активних састојака који се користе у средствима за заштиту усева;
- Климатске промене су најизражајније у виду недостатка правовремене влаге. Дугорочно посматрано наводњавање ће се проширити на све већи број култура и површина; тренд је на смањивању потрошње и радног притиска воде;

Трендови

- Свако техничко унапређење подразумева већу цену. Ако су машине опремљене дигиталним и аутоматизованим системима, тада се могу очекивати цене таквих машина веће за 15 до 40% у односу на такве конвенционалне машине. Уз разне додатне опције та разлика у цени може бити и знатно већа;
- Правовремено снабдевање оригиналним резервним деловима и техничка подршка су све значајнији фактор профитабилности;
- СЕМА (Европско удружење индустрије пољопривредних машина) у свом извештају за период до 2030. каже да прецизна и дигитална пољопривреда револуционарно подстичу продуктивност, смањују отпад и проактивно штите животну средину. Утицај на земљиште ће се огледати кроз уштеде на уносу воде, ђубрива и пестицида, смањењу емисије CO₂, сабијању тла и оптимизирању приноса и квалитета у пољопривредној производњи. Све то има за циљ да помогне обликовању законодавства у ЕУ у корист одрживе пољопривреде и јачања индустријског и технолошког лидерства у пољопривредној опреми;
- Ипак, примена ових технологија заостаје за темпом примене дигиталних технологија у другим областима због ограничених маржи пољопривредних производа и могућности улагања!

Трендови на тржишту Србије у 2019. години

- Наставак подршке обнављању пољопривредне механизације од стране државе – националне и Покрајинске мере, ИПАРД, локалних самоуправа, Задружног савеза...
- Повећање броја увезених нових трактора и трактора за индустријску монтажу, повећање увоза прикључних машина
- Наставак процеса иностраних улагања у пољопривреду
- Проблем неконтролисаног увоза механизације без ограничења старости машина
- Усклађивање наших прописа са стандардима ЕУ у погледу емисије издувних гасова
- Унапређење безбедности у саобраћају
- Наставак активности на образовању управника газдинстава

Извори

- Статистички подаци о увозу Управе царина
- Републички завод за статистику – СПГ 2018.
- Министарство пољопривреде Р.Србије
- Управа за аграрна плаћања
- Интерна база података Пословног удружења увозника и извозника пољопривредне механизације
- Интерна база података листа „Дневник - Пољопривредник“
- Агенција за безбедност саобраћаја
- Agritechnica – Press releases 2019.

Хвала на пажњи !

www.ami-ns.org.rs

Poslovno udruženje uvoznika i izvoznika
poljoprivredne mehanizacije
Business Association of Agricultural Machinery Importers and Exporters

AGROCESLA **Agromehanika** **ALMEX** **AGROVOJVODINA MEHANIZACIJA DOO**

DELTA AGRAR **KITE** **TITAN MACHINERY** **RTI**

Inter Agrar **AGROTECH** **AGROGLOBE** **ITN GROUP**

FPM **Agrouniverzal** **JUGOMETAL** **Agimatco**

APROQUENTAR **MILUROVIĆ KOMERC** **KOSA TRADE**

kontrola sekcija izvezi podatke napravi mapu

The central graphic depicts a hand holding a tablet displaying a tractor and various agricultural icons (water drop, sun, thermometer, tractor, harrow). A drone is shown flying above the tablet, with dotted lines indicating data flow. The background features a stylized landscape with mountains and a tractor.

www.ami-ns.org.rs